

II

(Akti, sprejeti v skladu s Pogodbo ES/Pogodbo Euratom, katerih objava ni obvezna)

ODLOČBE/SKLEPI

KOMISIJA

ODLOČBA KOMISIJE

z dne 25. septembra 2007

o ukrepu C 45/06 (prej NN 62/A/06) ki ga je izvedla Francija v zvezi z gradnjo jedrske elektrarne, ki jo bo za Teollisuuden Voima Oy izvedlo podjetje AREVA NP (prej Framatome ANP)

(notificirano pod dokumentarno številko C(2007) 4323)

(Besedilo v francoskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2008/281/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

(2) Komisija je pritožbo evidentirala dne 29. oktobra 2004 pod številko CP 201/2004.

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti prvega pododstavka člena 88(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

(3) Z dopisom z dne 4. novembra 2004 (sklic D/57822) je Komisija pozvala francoske oblasti, naj predložijo informacije o jamstvu. Francoske oblasti so te informacije predložile z dopisom z dne 10. decembra, ki ga je Komisija evidentirala 13. decembra.

po pozivu vsem zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe ⁽¹⁾ v skladu z zgoraj navedenimi ukrepi, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

(4) Z dopisom z dne 14. decembra 2004, evidentiranim 16. decembra, je Evropsko združenje za obnovljive energije („EREF“) vložilo pritožbo Komisiji v zvezi z usklajenostjo načrtov za gradnjo, financiranje in delovanje nove jedrske elektrarne podjetja TVO z zakonodajo Skupnosti. Trdi, da poleg jamstva Coface tudi financiranje, ki sta ga ponudili banki Bayerische Landesbank („BLB“) in AB Svensk Exportkredit („SEK“) pomeni pomoč.

1 POSTOPEK

(1) Greenpeace je z dopisom z dne 11. oktobra 2004, evidentiranim 15. oktobra, vložil pritožbo Komisiji v zvezi z jamstvom družbe Compagnie française d'assurance pour le commerce extérieur (v nadaljnjem besedilu „Coface“) glede izvoznega francoskega deleža storitev, ki jih finskemu podjetju Teollisuuden Voima Oy („TVO“) nudi družba Framatome ANP. Družba Framatome ANP se je kasneje preimenovala v AREVA NP ⁽²⁾.

(5) Komisija je dne 21. decembra 2004 pod številko CP 238/2004 evidentirala vidike državne pomoči iz te pritožbe. Pritožbi je nato v veliki meri preučila skupaj, saj se pritožba CP 238/2004 nanaša na isto vprašanje kot pritožba CP 201/2004.

⁽¹⁾ UL C 23, 1.2.2007, str. 11.

⁽²⁾ Za lažje razumevanje te odločbe se bo trenutno ime „AREVA NP“ uporabljalo tudi za obdobje pred spremembo imena.

- (6) Z dopisom z dne 15. februarja 2005 (sklic D/51174) je Komisija nemške oblasti pozvala, naj predložijo informacije o ukrepih iz pritožb. Nemške oblasti so te informacije predložile z dopisom z dne 16. marca, ki ga je Komisija evidentirala 17. marca.
- (7) Komisija je z dopisom z dne 26. maja 2005 (sklic D/54101) francoske oblasti pozvala, naj predložijo informacije o ukrepih iz pritožb. Francoske oblasti so te informacije predložile z dopisom z dne 26. julija, ki ga je Komisija evidentirala 27. julija.
- (8) Komisija je z dopisom z dne 7. junija 2005 (sklic D/54366) finske oblasti pozvala, naj predložijo informacije o ukrepih iz pritožb. Finske oblasti so te informacije predložile z dopisom z dne 8. julija, ki ga je Komisija evidentirala 11. julija.
- (9) Komisija je z dopisom z dne 8. junija 2005 (sklic D/54377) švedske oblasti pozvala, naj predložijo informacije o ukrepih iz pritožb. Švedske oblasti so te informacije predložile z dopisom z dne 7. julija, ki ga je Komisija evidentirala 18. julija.
- (10) Komisija in EREF sta se sestala 2. septembra 2005.
- (11) Z dopisom z dne 18. novembra 2005, evidentiranim 22. novembra, je EREF Komisiji predložil dodatne podrobnosti glede svoje pritožbe z dne 14. decembra 2004, ki vključujejo zlasti podrobnosti v zvezi z državno pomočjo, navedene v pritožbi CP 238/2004.
- (12) Z dopisom z dne 9. decembra 2005 (sklic D/59668) je Komisija švedske oblasti pozvala, naj predložijo dodatne informacije o ukrepih, navedenih v pritožbah. Švedske oblasti so te informacije predložile z dopisom z dne 6. aprila 2006, ki ga je Komisija evidentirala 10. aprila.
- (13) Z dopisom z dne 13. januarja 2006 (sklic D/50295) je Komisija francoske oblasti pozvala, naj predložijo dodatne informacije o ukrepih, navedenih v pritožbah. Francoske oblasti so te informacije predložile z elektronsko pošto z dne 20. februarja, ki jo je Komisija evidentirala 21. februarja, in jih dopolnile z elektronsko pošto z dne 10. marca, ki jo je Komisija evidentirala 13. marca.
- (14) Francoske oblasti so Komisiji z elektronsko pošto z dne 5. aprila 2006, evidentirano istega dne, predložile dodatne informacije o ukrepih, navedenih v pritožbah.
- (15) Greenpeace je z dopisom z dne 4. maja 2006, evidentiranim 12. maja, Komisiji predložil dodatne informacije v zvezi s pritožbo CP 201/2004.
- (16) Komisija, francoski organi oblasti in predstavniki banke ter podjetij AREVA NP in TVO so se sestali 4. julija 2006, na sestanku pa so francoske oblasti Komisiji predložile dokumentacijo o ukrepih, navedenih v pritožbah.
- (17) Z dopisom z dne 18. julija 2006, ki ga je Komisija evidentirala 25. julija, je EREF Komisiji predložil dodatne podrobnosti v zvezi s pritožbo CP 238/2004 in jo pozval, naj o zadevi sprejme odločitev.
- (18) Komisija je dne 7. septembra 2006 pritožbi združila pod številko NN 62/2006. Zadevo je dne 20. septembra razdelila v dve ⁽³⁾ pod-zadevi, NN 62/A/2006 in NN 62/B/2006. Zadeva NN 62/A/2006 obravnava tiste vidike pritožbe, ki se nanašajo na jamstvo Coface, medtem ko zadeva 62/B/2006 obravnava vidike pritožbe CP 238/2004, ki se nanašajo na sklenitev kredita pri banki BLB in na dvostransko posojilo, ki ga je zagotovila banka SEK (pritožba CP 201/2004 ne obravnava teh vidikov).
- (19) Komisija je dne 24. oktobra 2006 sprejela odločitev glede obeh zadev. Pri prvi odločitvi ⁽⁴⁾ je zavzela stališče, da ukrepi iz zadeve NN 62/B/2006 ne pomenijo pomoči. Nato je Francijo obvestila o svoji odločitvi, da sproži postopek na podlagi člena 88(2) Pogodbe ES v zvezi z jamstvom Coface, in zadevo NN 62/A/2006 preštevilči v C 45/2006. Ta ukrep je predmet te odločbe, ki zaključuje formalni postopek preiskave C 45/2006.

⁽³⁾ Razdelitev je bila nujna, saj so se nekateri ukrepi nanašali na Francijo, drugi pa na Nemčijo in Švedsko. Zlasti v francoskem delu dokumentacije je bilo nekaj zaupnih informacij, s katerimi se druge države članice niso smele seznaniti. Poleg tega je bila Komisija pripravljena sprejeti končno odločitev v zvezi z nemškim in švedskim delom dokumentacije po zaključku predhodne proučitve, medtem ko je morala za francoski del sprožiti uradni postopek preiskave.

⁽⁴⁾ C(2006) 4963 konč. (UL C 23, 1.2.2007, str. 5).

(20) Z dopisom z dne 14. novembra 2006, evidentiranim 16. novembra, so francoske oblasti Komisijo zaprosile za podaljšanje roka za predložitev njihovih pripomb. Z dopisom z dne 30. novembra je Komisija odobrila podaljšanje. Francoske oblasti so svoje pripombe predložile z dopisom z dne 22. decembra 2006, evidentiranim 4. januarja 2007.

(21) Odločitev Komisije, da sproži postopek, je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽⁵⁾ dne 1. februarja 2007. Komisija je pozvala zainteresirane stranke, da predložijo svoje pripombe o zadevnih ukrepih. Prejela je pripombe desetih zainteresiranih strank. Z dopisom z dne 23. marca 2007 (sklic D/51341) jih je posredovala Franciji in ji s tem omogočila, da predloži svoje pripombe. Po tem, ko so francoske oblasti zaprosile za podaljšanje roka, so svoje pripombe predložile z dopisom z dne 11. maja 2007, evidentiranim 14. maja.

2 OPIS

2.1 Projekt Olkiluoto 3

(22) Finska ima trenutno štiri jedrske reaktorje. Dva izmed teh, ki sta v lasti podjetja Fortum, sta v Loviisi, druga dva, ki sta v lasti podjetja TVO, pa v Olkiluotu.

(23) TVO je nepridobitno podjetje, ki svojim delničarjem zagotavlja elektriko po lastni ceni. Njegov kapital je razdeljen na več tranš, od katerih vsaka ustreza elektrarni ali skupini elektrarn. S posedovanjem dela tranše kapitala podjetja TVO je omogočena pravica do nakupa enakovrednega dela proizvodnje ustrezne elektrarne ali elektrarn po lastni ceni.

(24) Delničarji podjetja TVO so pretežno energetska in industrijska podjetja, ki so veliki porabniki elektrike.

(25) Podjetje TVO, ki je že lastnik dveh jedrskih reaktorjev, je delničar v elektrarni na premog in ima vetrno elektrarno, trenutno pa se zanj gradi še tretji jedrski reaktor v Olkiluotu, ki bo znan kot „Olkiluoto 3“.

(26) Pravna oseba, ki je odgovorna za izgradnjo reaktorja Olkiluoto 3, je konzorcij, ki ga sestavljata Siemens in AREVA NP, hčerinsko podjetij podjetij AREVA in Siemens, ter imata prvo 66 % in drugo 34 % kapitala.

Podjetje TVO je Konzorcij izbralo prek javnega razpisa, objavljenega v septembru 2002. Podjetje TVO je dne 15. oktobra 2003 obvestilo konzorcij AREVA NP/Siemens, da je prednostni ponudnik. Pogodbo o gradbenih delih so podpisali dne 18. decembra 2003. Glede na informacije, ki jih je prejela Komisija, je poleg izbranega konzorcija na javnem razpisu sodeloval tudi [...] (*).

(27) Olkiluoto 3 bo prvi iz nove generacije evropskih reaktorjev za vodo pod pritiskom (EPR) z načrtovano zmogljivostjo 1 600 MW. Po prvotnih načrtih naj bi reaktor začel obratovati leta 2009, ker pa je gradnja v zaostanku, je bil začetek obratovanja prestavljen na konec leta 2010/začetek leta 2011.

2.2 Financiranje

(28) Podjetje TVO uporablja različne vire financiranja za reaktor Olkiluoto 3, ki bo stal več kot 3 milijarde EUR.

(29) Delničarji podjetja TVO so se strinjali, da z oblikovanjem posebne tranše delnic za novi reaktor povečajo kapital podjetja TVO (lastna sredstva) za znesek, ki ustreza približno [15–30] % stroškov projekta. Nato bodo delničarji zagotovili podrejeno posojilo, ki bo enako [0–15] % celotnih stroškov. Poleg te oblike financiranja, ki so jo delničarji zagotovili ob podpisu naložbene pogodbe decembra 2003 se je podjetje TVO s sindikatом mednarodnih bank dogovorilo o odobritvi kredita in nizu dvostranskih posojil. Večinski del tega dolžniškega financiranja je bil nato refinanciran s posojilom, zajamčenim z jamstvom Coface marca 2004, z novim kreditom, odobrenim junija 2005, in s številnimi novimi dvostranskimi posojili.

2.2.1 Kredit

(30) Znesek odobrenega kredita znaša 1,35 milijarde EUR.

(31) Kredit je podjetju TVO odobril bančni sindikat, v katerem so bile na vodilnih mestih banke BLB, BNP Paribas, JP Morgan, Nordea in Svenska Handelsbanken. Z dopisom z dne 11. novembra 2003 se je vsaka od teh petih bank zavezala, da bo, če bo potrebno, zagotovila do 500 milijonov EUR, torej skupaj 2,5 milijarde EUR. Med postopkom sindiciranja so pri sklenitvi kredita sodelovale druge banke. Sklenitev kredita je dne 17. decembra 2003 podpisalo dvanajst bank, ki so sodelovale pod enakimi pogoji.

⁽⁵⁾ Glej opombo 1.

(*) Zaupne informacije.

- (32) Kredit pokriva dve tranši, od katerih prva zapade v petih, druga pa v sedmih letih. Ima spremenljivo obrestno mero, indeksirano po EURIBOR-u. Prva petletna tranša nudi rast [...] bazičnih točk nad EURIBOR-om za prva tri leta s porastom [...] bazičnih točk za leta [...]. Sedemletna tranša nudi rast [...] bazičnih točk v prvih treh letih in nato porast [...] bazičnih točk za leta [...] in [...] bazičnih točk za leta [...]. Posojilo ni zavarovano z javnim jamstvom.
- (33) Prvotni znesek pogodbe med podjetjem TVO in bankami, podpisane dne 17. decembra 2003, je bil 1,95 milijarde EUR. Ta znesek se je znižal na 1,35 milijard EUR v marcu 2004, ko je TVO dobil posojilo, zavarovano z jamstvom Coface, ki je opisano v Oddelku 2.2.2.
- (34) TVO je junija 2005 na podlagi boljših tržnih pogojev poleg drugih oblik financiranja sklenil nov kredit v vrednosti 1,6 milijarde EUR in za to sedemletno pogodbo v povprečju plačal le [...] kreditnih točk nad EURIBOR-om. Ker je TVO svoje prvotne izdatke, povezane s projektom Olkiluoto 3, plačal iz drugih virov financiranja, navedenih v tem oddelku, in zlasti s sredstvi delničarjev, nazadnje ni potreboval kredita, ki ga je sklenil decembra 2003, zato je pogodbo prekinil.
- (35) Dne 11. junija 2004 je Komisija dala pozitivno mnenje v skladu s členom 43 Pogodbe Euratom, v katerem je menila, da je zadevni industrijski projekt pripomogel k izboljšanju varnosti in raznolikosti dobave tako na regionalni kot na evropski ravni ter da so vsi vidiki naložbe v skladu s cilji Pogodbe Euratom.
- 2.2.2 *Posojilo, zavarovano z jamstvom Coface*
- (36) To je kredit v vrednosti 570 milijonov EUR („posojilo z jamstvom“, beseda „posojilo“ je bila izbrana, da ga ne bi zamenjevali s kreditom iz Oddelka 2.2.1) in so ga odobrile iste banke na vodilnih mestih kot tiste iz odstavka 31, razen banke [...].
- (37) Glavnico posojila bo TVO postopoma črpal v obdobju petih let, in sicer z zneski, ki si jih bo skozi čas izposojal in bodo enaki plačilom, ki jih mora TVO nakazovati podjetju AREVA NP. Posojilo bo povrnjeno v obliki stalnih šestmesečnih povračil glavnice. Začelo se bo šest mesecev po zadnjem črpanju sredstev, trajalo pa bo 12 let. Po izračunu francoskih oblasti je povprečno trajanje posojila 8,92 leta.
- (38) Obrestna stopnja, ki se plača bankam, je spremenljiva in indeksirana na EURIBOR. Posojilo bankam omogoča rast [...] kreditnih točk nad EURIBOR-om.
- (39) Posojilo je zavarovano z jamstvom družbe Coface kot del njenih dejavnosti zavarovanja kreditnih izvoznih dejavnosti v imenu francoske države. Zavarovanje so sklenile banke, ki so obenem tudi zavarovane stranke, 95 % zneska posojila pa je zavarovanega z jamstvom družbe Coface. Coface za to zavarovanje zaračuna pavšalno premijo v vrednosti [2,5–3,5] % za vsako plačilo, kar je [14,25–19,95] milijona EUR celotnih premij, ki jih mora dobiti Coface. Premija se zaračuna bankam, ki jih nato zaračunajo podjetju TVO poleg obrestne stopnje iz odstavka 38.
- (40) Francoska komisija za izvozni kredit in jamstva, ki je bila odgovorna za odločitev o tem, ali naj se jamstvo odobri ali ne, je o tem dne 17. novembra 2003 odločila pozitivno. Coface je obljubil, da bo jamstvo odobril dne 1. decembra 2003. Posojilo z jamstvom je bilo sklenjeno 25. marca 2004.
- (41) Francija je o jamstvu obvestila udeležence v Sporazumu o uradno podprtih izvoznih kreditih, ki ga je dne 20. novembra 2003 sprejel OECD („Sporazum OECD“). Treba je poudariti, da na zadevno transakcijo nihče od podpisnikov Sporazuma OECD ni imel pripomb.
- 2.2.3 *Dvostranska posojila*
- (42) Ko je bila sprejeta odločitev o naložbi, je podjetje TVO sklenilo številna dvostranska posojila z različnimi drugimi finančnimi ustanovami v skupni vrednosti [...] milijonov EUR. Eno od teh posojil je sklenilo z banko SEK v vrednosti 100 milijonov EUR (glej odločitev v zadevi NN 62/B/2006).

2.2.4 Povzetek finančnega paketa in časovno zaporedje dogodkov

- (43) V naslednji razpredelnici je razčlenjeno financiranje projekta Olkiluoto 3 na dan 25. marca 2004:

Razpredelnica 1

Razčlenitev financiranja projekta Olkiluoto 3 (na dan 25. marca 2004)

Vir financiranja	Znesek (v evrih)	Delež stroškov projekta
Povečanje kapitala podjetja TVO	[...] milijonov	[15–30] %
Podrejeno posojilo delničarjev	[...] milijonov	[0–15] %
Kredit	1,35 milijarde	pribl. 42 %
Posojilo, zavarovano z jamstvom Coface	570 milijonov	pribl. 18 %
Bilateralna posojila	[...] milijonov	[15–30] %
Skupaj	> 3 milijarde	100 %

- (44) V naslednji razpredelnici je predstavljen časovni potek dogodkov:

Razpredelnica 2

Časovni razpored projekta (glavne stopnje 2002–2004)

Datum	Dogodek
Pred septembrom 2002	TVO izbere jedrski reaktor za elektrarno (postopek za pridobitev ustreznih dovoljenj).
September 2002	Začetek javnega razpisa (merila za ocenjevanje ponudb, ki so določena v dokumentaciji javnega razpisa, ne vključujejo zagotovljenega financiranja ponudnikov).
Marec 2003	TVO prejme ponudbe in začne z ocenjevalnim postopkom.
Maj–junij 2003	Poleg ocenjevalnega postopka in neodvisno od njega je podjetje TVO pozvalo ponudnike, da predložijo pripombe glede možnosti pridobitve izvoznega kredita kot druge možnosti vira financiranja.
Avgust–september 2003	TVO je objavil javni razpis za banke, ki so zainteresirane za odobritev 2,5 milijarde EUR sindikalnega posojila.
15. oktober 2003	TVO je uradno obvestil konzorcij AREVA NP/Siemens, da ima status „prednostnega ponudnika“.

Datum	Dogodek
11. november 2003	Zaveza petih bank, da bodo odobrile do 2,5 milijarde EUR.
1. december 2003	Po pozitivni odločitvi Francoske komisije za izvozni kredit in jamstva z dne 17. novembra 2003 je Coface podjetju AREVA NP izdal zagotovilo o jamstvu za izvozni kredit v vrednosti 570 milijonov EUR.
17. december 2003	Podpis pogodbe o sklenitvi sindiciranega kredita v vrednosti 1,95 milijarde EUR (brez zavarovanja z jamstvom Coface) za pokritje potreb financiranja s podporo delničarjev in ostalih dvostranskih posojil.
18. december 2003	Podpis trgovinske pogodbe o gradnji jedrske elektrarne med podjetjem TVO in konzorcijem AREVA NP/Siemens.
Konec decembra 2003–januar 2004	TVO sproži razprave z bankami o rokih in pogojih izvoznega kredita.
4. februar 2004	TVO in banke se dogovorijo o rokih in pogojih izvoznega kredita (določijo zlasti obseg bank).
25. marec 2004	Podpis posojila v vrednosti 570 milijonov EUR, zavarovanega z jamstvom Coface, in posledično zmanjšanje sindikalnega kredita na 1,35 milijarde EUR.

3 RAZLOGI ZA SPROŽITEV POSTOPKA

- (45) V svoji odločbi z dne 24. oktobra 2006 je Komisija prvič preučila, ali ukrep pomeni pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES. Odločba je natančno preverila, ali je bila omogočena posebna korist ali ne. Komisija je ugotovila, da zavarovalne premije [2,5–3,5] %, ki jo je zaračunal Coface, ni mogoče neposredno primerjati s tržno vrednostjo, ker nobena od zavarovalnic ni ponujala tovrstnega finančnega izdelka. Ker pa je bilo posojilo zavarovano z javnim jamstvom, se je zdelo, da se lahko celotni strošek posojila z jamstvom – opredeljen kot vsota plačanih obresti in jamstvenih premij – primerja s tistim, ki bi ga kreditojemalec moral plačati, če ne bi dobil javnega jamstva. Na podlagi primerjave celotnih stroškov posojila z jamstvom s stroški sklenitve kredita, ki so navedeni v Oddelku 2.2.1, pri čemer zadnji velja za tržno stopnjo, je Komisija predhodno sklenila, da posojilo z jamstvom ne zmanjšuje finančnih stroškov, ki bi jih moral sicer kriti kreditojemalec. Zato se je zdelo, da podjetje TVO ni bilo deležno nobene koristi. Vendar pa je Komisija opozorila, da ta predhodna ugotovitev temelji na določenem številu predvidevanj. Zato na tej stopnji ni mogla izključiti vseh možnosti, da ukrep pomeni pomoč, zato je sklenila dovoliti Franciji in zainteresiranim strankam, da predložijo svoje pripombe v zvezi z uporabljenimi metodologijo in predvidevanji, na katerih je temeljila analiza obstoja koristi, ki jo je izvedla Komisija.
- (46) Komisija je o združljivosti katere koli pomoči menila, da če določene podrobnosti kažejo na združljivost na podlagi člena 87(3)(c) Pogodbe ES, druge ponavadi kažejo v drugo smer. O združljivosti katere koli pomoči zato ni mogoče domnevati že na prvi pogled.
- (47) Ker možnosti, da je ukrep pomenil pomoč, ni bilo mogoče izključiti, in ker ni bilo gotovo, ali bi bil v tem primeru ukrep združljiv, je Komisija sklenila, da bo sprožila formalni postopek preiskave.

4 PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANK

- (48) TVO je z dopisom z dne 2. januarja 2007 Komisiji poslal svoje pripombe. Navedel je, da je odločitev o sproženju postopka vsebovala številna napačna dejstva in predlagal nekatere popravke. Prav tako je menil, da nekatere ocene Komisije temeljijo le na določenem številu domnev in da so nezanesljive. Glede obstoja koristi se je TVO navezal

- na predhodno oceno Komisije in poudaril, da je bilo posojilo, zavarovano z jamstvom Coface, dražje od kredita in drugih virov financiranja, ki so bili takrat na voljo. Kljub temu se je zaradi daljše dobe zapadlosti in nižanja zneskov, ki si jih je izposodil pri drugih bankah, odločil za posojilo, zavarovano z jamstvom, s čimer je neizposojene zneske prihranil za prihodnje potrebe po financiranju ⁽⁶⁾. TVO je zato menil, da bi morala Komisija odločiti, da jamstvo ne pomeni pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.
- (49) Greenpeace, ki je prvi vložil pritožbo ob sproženju tega postopka (glej Oddelek 1), je z dopisom z dne 1. marca 2007 predložil svoje pripombe in opozoril, da so bile izvozne pomoči v Skupnosti vedno prepovedane, zato je menil, da bi morala Komisija sprejeti negativno odločitev o zadevnem ukrepu in izterjati pomoč. V dopisu ni bilo pripomb na predhodno analizo odločitve, s katero je bil sprožen postopek ugotavljanja obstoja koristi.
- (50) EREF, ki je bil drugi pritožnik v tistem času (glej Oddelek 1), je svoje pripombe predložil z dopisom z dne 1. marca 2007. Po njegovem mnenju je bilo jasno, da dovoljenje za izvozni kredit za izvoze znotraj Skupnosti pomeni nezakonito državno pomoč. EREF se je skliceval na argumente, ki jih je navedel v dopisu z dne 18. novembra 2005, in zahteval, da se ta dopis vključi v dokumentacijo v zvezi z aktualnim postopkom.
- (51) Po mnenju združenja EREF je vpletenost družbe Coface v financiranje projekta jasno sporočilo zasebnim bankam, naj se pridružijo, saj jamstvo Coface ublaži tveganje bank, vključenih v financiranje, in znižuje zneske lastnih sredstev, ki jih banke namenijo zadevnim posojilom. Z zmanjšanjem tveganja za banke bi jih jamstvo Coface spodbudilo k odobritvi posojil podjetju TVO po znižanih obrestnih stopnjah. Koristi, pridobljene z jamstvom, bi bile tako večje. EREF meni, da bi se struktura financiranja projekta lahko porušila, če bi Coface svoje jamstvo preklical. Prosil je Komisijo, naj preuči pogodbene odnose med strankami in pogajalski postopek, ki je pripeljal do sklenitve teh pogodb.
- (52) Poleg splošnih točk, ki so povzete v odstavku 51, EREF v svojem dopisu ni predložil pripomb glede predhodne analize odločitve, s katero je bil sprožen postopek ugotavljanja obstoja koristi.
- (53) Poleg treh dopisov, navedenih v odstavkih 48, 49 in 50, je Komisija prejela pripombe šestih držav članic – Nizozemske, Švedske, Finske, Češke, Avstrije in Nemčije – ter predsednika Sveta skupine za izvozne kredite ⁽⁷⁾. Zadevne države članice niso predložile pripomb glede nekaterih posebnosti zadeve, pač pa Komisijo kritizirajo, ker je sprožila postopek iz člena 88(2) v zvezi z izvoznim kreditom in ker meni, da tak ukrep lahko pomeni nezdružljivo državno pomoč. Menijo, da izvozne kredite ureja Sporazum OECD, ki je del zakonodaje Skupnosti. Komisija je s tem, ko je za izvozni kredit sprožila postopke državne pomoči iz člena 88 Pogodbe ES, povzročila precejšnjo pravno negotovost in lahko poslabša položaj evropskih izvoznikov v primerjavi z njihovimi tujimi konkurenti.

5 PRIPOMBE FRANCIJE

- (54) Francoske oblasti se najprej sklicujejo na posebnosti in glavne stopnje projekta, zlasti kar zadeva financiranje in javni razpis.
- (55) V zvezi z oceno zadevnega ukrepa francoske oblasti menijo, da ukrepa ni mogoče opredeliti kot pomoč. Trdijo predvsem, da ne prinaša nobenih koristi. Po njihovem mnenju je bilo jamstvo Coface odobreno po tržnih pogojih. Predložili so tudi pripombo glede metodologije, ki jo je Komisija uporabila pri svoji odločitvi o sproženju postopka. Menijo, da tako metodologijo navadno uporabljajo banke, in ugotavljajo, da kaže na to, da je bila jamstvena premija odobrena po tržnih stopnjah. Nadaljujejo s tem, da se metodologijo lahko učinkovito dopolni in preveri z uporabo bolj podrobne metode za oceno finančnih naložb, ki jo opišejo kot „metodo za primerjavo kreditnih vrednosti“. Na podlagi te druge metode francoske oblasti ugotavljajo, da banka lahko pripiše višjo vrednost posojilu z jamstvom kot pa kreditu, s čimer bi kredit veljal za bolj donosnega. Kredit z jamstvom Coface torej za nobenega od partnerjev v projektu ne predstavlja koristi v obliki nižjih stroškov financiranja. Francoske oblasti trdijo tudi, da se ukrep ne more pomeniti državne pomoči, ker ne vpliva ne na konkurenco in ne na trgovino med državami članicami.

⁽⁶⁾ Izvirno besedilo se glasi: „TVO je kredit izbral zato, ker je imel nekoliko daljši rok zapadlosti, in ker je s tem prihranil nekaj možnosti bančnih posojil za prihodnje potrebe po financiranju.“

⁽⁷⁾ Nemčija, ki predseduje Skupini, je poudarila, da se Združeno kraljestvo ne strinja z vsemi izraženimi stališči.

- (56) Francija obenem trdi, da bi bil ukrep združljiv s skupnim trgom, če bi mogoče pomenil pomoč. Po eni strani bi bil združljiv na podlagi člena 87(3)(c) Pogodbe ES, ker zasleduje legitimen cilj in ne učinkuje na trgovino v obsegu, ki je v nasprotju s skupnimi interesi. Po drugi strani pa bi bil združljiv na podlagi člena 87(3)(b) Pogodbe ES.
- (57) V zvezi s tem Francija opozarja tudi na različne ovire pri izterjavi in se pri tem sklicuje predvsem na načelo upravičenih pričakovanj. Po mnenju Francije Komisija kot ponavadi ni ukrepala v zvezi s srednjeročnimi in dolgoročnimi izvoznimi krediti. Ukrep je združljiv tudi s predpisi Sporazuma OECD. V teh točkah analiza Francije odraža pripombe, ki so jih podale druge države članice, navedene v odstavku 53.

6 OCENA UKREPA

- (58) Da bi lahko ocenila ukrep, ki ga je Francija izvedla marca 2004, je morala Komisija najprej ugotoviti, ali pomeni državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES. V zvezi s tem poudarja, da je izvozni kredit ali jamstvo, povezano s takim kreditom, lahko pomeni državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES, zlasti kadar se nanaša na transakcije med državami članicami. Sporazum OECD ne more samodejno izključiti možnosti, da tovrstni ukrep pomeni državno pomoč v smislu člena 87(1) ⁽⁸⁾.
- (59) V svoji odločitvi o sproženju postopka Komisija trdi, da ukrep na podlagi prvotne analize očitno ne pomeni pomoči, zlasti ker ne predstavlja koristi za upravičenca. Skladno s tem je treba ugotoviti, ali obstajajo kakršni koli novi elementi, ki bi spodbijali predhodno analizo.

6.1 Opredelitev državne pomoči: obstoj koristi

6.1.1 Uvod

- (60) V svoji odločitvi o sproženju postopka Komisija navaja, da je ukrep jamstvo v skladu s posojilom, ki so ga podjetju TVO zagotovile nekatere banke, in izključuje možnost, da bankam prinaša koristi. Stranke, ki so Komisiji predložile svoje pripombe v zvezi z zadevnim postopkom, niso izpodbijale te ocene. Komisija bo zato pri tej odločitvi zgolj preverila obstoj koristi za kreditodjemalca, podjetje TVO, in njegovega dobavitelja, podjetje AREVA NP. Glede podjetja AREVA NP je v odločitvi o sproženju postopka navedeno, da na tej stopnji ni

mogoče izključiti možnosti, da je Francija odobrila jamstvo podjetju TVO pod pogojem, da pogodbo sklene s podjetjem AREVA NP. Če je tako, bi Francija prednostno obravnavala podjetje TVO pod pogojem, da za dobavitelja izbere podjetje AREVA NP. Podjetje AREVA NP bi torej prav tako pridobilo koristi na podlagi ukrepa. Iz tega sledi, da je obstoj koristi za podjetje TVO nujen predpogoj za obstoj koristi za podjetje AREVA NP. V zadevni odločbi bo zato Komisija najprej raziskala obstoj koristi za podjetje TVO.

- (61) Korist, ki bi jo kreditodjemalec, kot je podjetje TVO, lahko pridobil iz javnega jamstva v zvezi s posojilom, je znižanje njegovih stroškov financiranja. Da bi ugotovili, ali je javno jamstvo kreditodjemalcu prineslo koristi, je treba opredeliti, kakšne finančne stroške bi imel kreditodjemalec, če bi na trgu bančnih posojil deloval brez javnega posredovanja, in te stroške primerjati s stroški, ki so nastali po javnem posredovanju. Prav tako je treba ugotoviti, ali določena podjetja enostavno nimajo dostopa do kapitalskega trga in se tovrstnih korakov lahko lotijo le z javnim posredovanjem. V takem primeru so lahko koristi, ki jih prinaša javno posredovanje, še večje. V teh okoliščinah in glede na dvom združenja EREF, da je imelo podjetje TVO v tistem času dostop do trga bančnih posojil, bo Komisija pred analizo, ali je prišlo do kakršnega koli zmanjšanja finančnih stroškov, ugotovila, ali je podjetje TVO imelo dostop do kapitalskega trga in ali je tak dostop zadostoval za financiranje celotnega projekta Olkiluoto 3.

6.1.2 Analiza dostopa do trga bančnih posojil

- (62) V Oddelku 2 te odločbe je Komisija analizirala različne stopnje projekta Olkiluoto 3 in njegovega financiranja. Izkazalo se je, da je bilo posojilo z jamstvom uradno odobreno marca 2004. Kljub temu je družba Coface postala porok že z dnem 1. decembra 2003, kar je Francoska komisija za izvozni kredit in jamstva odobrila dne 17. novembra 2003. 11. novembra je pet bank uradno odobrilo posojilo v vrednosti do 2,5 milijarde EUR podjetju TVO, kar je zadostovalo za celotno financiranje projekta. Informacija, ki so jo predložile francoske oblasti, dokazuje, da je imelo podjetje TVO še pred posredovanjem francoske vlade zadosten dostop do finančnih trgov, da bi lahko financiral celotni projekt.
- (63) Komisija obenem poudarja, da je vodilna bonitetna agencija pri oblikovanju različnih paketov za financiranje projekta Olkiluoto 3 podjetje TVO uvrstila v naložbeni razred. Pri običajnem poteku dogodkov taka uvrstitve jamči enostaven dostop do trga bančnih posojil, zato TVO ne more biti označeno kot podjetje v težavah.

⁽⁸⁾ Kljub temu je v nekaterih zadevah Sporazum OECD lahko pomemben element, ki ga je treba upoštevati pri analizi združljivosti tovrstnega ukrepa na podlagi člena 87(3) Sporazuma ES.

(64) Nazadnje Komisija ugotavlja, da je posojilo z jamstvom (570 milijonov EUR) majhno v primerjavi z zbranim zneskom kapitala (več kot 3 milijarde EUR). Zato tudi po posredovanju družbe Coface trg še vedno financira večji del projekta. Glede zneska posojila, zavarovanega z jamstvom, Komisija ugotavlja, da se je dne 11. novembra 2003 pet bank sporazumelo o odobritvi do 2,5 milijarde EUR, tj. do 500 milijonov EUR vsaka. Tveganje za Francijo je tako primerljivo s tveganjem, ki so ga bile pripravljene prevzeti zasebne banke. Skladno s tem udeležba Francije pri financiranju projekta ni nič bolj pripomogla k diverzifikaciji finančnih sredstev ali zmanjšanju tveganja, ki so ga prevzele ostale banke, kot če bi pri financiranju projekta sodelovala katera koli druga banka.

(65) Komisija je na podlagi informacij, ki jih je imela na razpolago, sklenila, da je imelo podjetje TVO pred kakršnim koli javnim posredovanjem zadosten dostop do finančnih trgov. V nasprotju s tem, kar trdi EREF, francoska vlada ni igrala vloge vodilnega vlagatelja in je svoje jamstvo ponudila takrat, ko je bilo financiranje celotnega projekta že zavarovano. Poleg tega je bilo posredovanje francoske vlade v primerjavi s celotnimi sredstvi, ki so bila potrebna za financiranje projekta, majhno, in ne bi posebej vplivalo na zasebne vlagatelje, zaradi česar francoska vlada ni opravljala funkcije vodilnega vlagatelja. Poleg tega Komisija sklepa, da se lahko možnost – ki jo navaja EREF –, da bi se financiranje projekta porušilo, če Coface ne bi preklical jamstva, upravičeno izključila.

6.1.3 Analiza obstoja znižanja finančnih stroškov podjetja TVO

(66) Ker je bilo ugotovljeno, da je imel TVO v nasprotju s trditvijo združenja EREF zadosten dostop do kapitalnega trga, je treba opredeliti, ali je stopnja jamstvene premije, ki jo je zahtevala francoska vlada, povzročila znižanje finančnih stroškov, ki bi jih imel TVO brez javnega posredovanja.

(67) V odločitvi o sproženju postopka je Komisija navedla, da nobena zavarovalnica ali finančna ustanova zaenkrat ni ponudila natančno take vrste zavarovanja, kot jo je v tej zadevi ponudil Coface, tj. dolgoročnega zavarovanja proti neizpolnjevanju obveznosti podjetja TVO. Francoske oblasti so potrdile dejstvo, da trg trenutno ne ponuja tovrstnega zavarovanja, in pritožniki tega niso izpodbijali. Sporočilo Komisije državam članicam v skladu s členom 93(1) Pogodbe ES o uporabi členov 92 in 93

Pogodbe za kratkoročno zavarovanje izvoznih kreditov⁽⁹⁾, glede na katera trg za srednjeročna in dolgoročna zavarovanja ne obstaja vedno, medtem ko obstaja trg za zavarovanje kratkoročnih izvoznih kreditov, temu ne oporeka. Posledično cene, ki so jo zaračunale francoske oblasti, ni mogoče neposredno primerjati s tržno ceno.

(68) Dejstvo, da trg za tovrstno zavarovanje ne obstaja, nima nikakršnih samodejnih posledic na obstoj koristi. Ker je zadevni ukrep posojilo z jamstvom, bi moral TVO, če ne bi bilo javnega posredovanja, pridobiti financiranje v obliki posojila brez jamstva. Za dokaz o obstoju koristi bi treba ugotoviti, ali je TVO užival koristi zmanjšanja svojih stroškov financiranja v primerjavi s celotnimi stroški posojila z jamstvom (obrestna stopnja, ki so jo zaračunale banke, in znesek jamstvene premije) z obrestno stopnjo, ki bi jo zaračunale zasebne banke za podobno posojilo brez javnega jamstva.

(69) Komisija opaža, da je imel TVO poleg posojila z jamstvom pravico do bančnega financiranja v obliki odobritve kredita za projekt. Zato bi bilo treba preveriti, ali je stopnja, ki jo banke zaračunavajo za kredit, zanesljiv kazalec stopnje, ki bi jo zasebne banke zaračunale za posojilo, podobno posojilu z jamstvom, če ne bi bilo zagotovljenega javnega jamstva.

(70) EREF oporeka trditvi, da je obrestna stopnja za kredit dobra ocena tržne stopnje, ki bi jo zaračunale banke brez javnega jamstva. Prvi, meni, da je vloga banke BLB pri sklenitvi kredita pomenila pomoč in je ugodno vplivala na pogoje, pod katerimi je kredit odobrila podjetju TVO. Komisija opaža, da je v svoji odločitvi v zadevi NN 62/B/2006⁽¹⁰⁾ izključila možnost, da bi vloga banke BLB pomenila pomoč. Zato prvo trditev pritožnika zavrača. Drugič, EREF meni, da je jamstvo Coface zmanjšalo tveganje, povezano s sklenitvijo kredita, in spodbudilo banke k zagotavljanju ugodnejših pogojev kot pri posojilih, ki niso zavarovani z javnim jamstvom. Glede tega Komisija ugotavlja, da EREF ne navaja natančnih

⁽⁹⁾ UL C 281, 17.9.1997, str. 4. Sporočilo, kakor je bilo spremenjeno s Sporočilom Komisije državam članicam o spremembi sporočila v skladu s členom 93(1) Pogodbe ES o uporabi členov 92 in 93 Pogodbe glede kratkoročnega zavarovanja izvoznih kreditov (UL C 325, 22.12.2005, str. 22).

⁽¹⁰⁾ EREF je na Sodišču prve stopnje vložil pritožbo proti končni odločitvi Komisije C(2006) 4963 v zadevi NN 62/B/2006. Sodišče je pritožbo evidentiralo pod št. T-94/07.

mehanizmov, s katerimi bi jamstvo Coface zmanjšalo tveganje, povezano s sklenitvijo kredita. Opravilo je podrobno analizo financiranja projekta Olkiluoto 3. Čeprav jamstvo Coface nedvomno zmanjšuje tveganje, povezano s posojilom, za banke, ki so ga odobrile, in tako zmanjšuje obrestne stopnje, ki so jih zaračunale za posojilo z jamstvom, Komisija ni ugotovila nobenih mehanizmov ali pogodb, s katerimi bi jamstvo Coface zmanjšalo tveganje, povezano s kreditom. Treba je poudariti, da jamstvo Coface v nobenem pogledu ne pokriva kredita. Zato Komisija zavrača trditev pritožnika, da jamstvo Coface zmanjšuje tveganje, povezano s kreditom.

- (71) Komisija ni ugotovila nobenih drugih dejavnikov, ki bi lahko pomenili, da obrestna stopnja za kredit ni veljaven kazalec obrestne stopnje, ki bi jo v odsotnosti javnega jamstva zasebne banke zaračunale za posojilo, podobno posojilu z jamstvom. Opaža, da posojilo z jamstvom ni podrejeno posojilo, tj. posojilo, kjer bi bilo odplačilo posojila odvisno od predhodnega odplačila kredita. Posojilo z jamstvom ima enako prednostno razvrstitev kot kredit. Poleg tega Komisija poudarja, da kredit nima nobene prednosti ali zavarovanja, na podlagi katerega bi se razlikoval od posojila z jamstvom⁽¹⁾.
- (72) Glede na navedeno je Komisija sprejela odločitev, da je obrestna stopnja za kredit veljaven kazalec obrestne stopnje, ki bi jo v odsotnosti kakršnega koli jamstva zaračunale zasebne banke za posojilo, podobno posojilu z jamstvom.
- (73) Komisija je že primerjala celotne stroške posojila z jamstvom s stroški odprtja kredita v odstavkih 59 in 63 odločitve o sproženju postopka. Primerjava temelji na povprečnem obdobju zapadlosti posojila z jamstvom. Obrestna stopnja⁽¹²⁾, ki bi se jo zaračunalo za tako obdobje, se preračuna z linearno ekstrapolacijo stopnje za kredit. To kaže, da celotni stroški (obrestna stopnja, ki jo zaračunajo banke, in jamstvena premija, ki jo zaračuna Coface) posojila z jamstvom niso nižji od obrestne mere, ki jo banke zaračunajo za kredit.
- (74) Komisija ugotavlja, da so francoske oblasti upoštevale metodo primerjave, ki je navedena v odstavkih 59 in 63 odločitve o sproženju postopka, kot veljavno, čeprav glede tega ni bilo pritožb in tudi ne predlaganih drugih

metod primerjave. TVO se pri tem strinja z analizo Komisije in poudarja, da je bilo posojilo z jamstvom Coface dražje od kredita in drugih virov financiranja, ki so bili takrat na voljo.

- (75) Komisija sklepa, da jamstvo ni povzročila kakršnega koli zmanjšanja finančnih stroškov za TVO v primerjavi s tistimi, ki bi jih imel, če bi se obrnil na bančni trg brez zavarovanja javnega jamstva.
- (76) Komisija poudarja, da pritožniki v svojih pripombah o sproženju postopka in tudi v svojih predhodnih pripombah niso predlagali metode izračuna, s katero bi lahko ugotovili, ali je stopnja jamstvene premije, ki jo je zaračunala Francija, vodila k znižanju finančnih stroškov za TVO.

6.2 Opredelitev državne pomoči: zaključek

- (77) Glede na analizo, opisano v oddelku 6.1, Komisija ni mogla ugotoviti, ali obstajajo koristi za podjetje TVO.
- (78) V točkah 69 in 70 odločitve o sproženju postopka je Komisija navedla možnost, da dobavitelji jedrskih elektrarn tekmujejo ne le za ceno izgradnje same elektrarne, temveč tudi pri pogojih financiranja, ki jih je ponujalo podjetje TVO. Če je bilo tako in so dobavitelji tekmovali za „celotno ceno“, vključno s financiranjem, Komisija ugotavlja, da bi jamstvo lahko omogočilo podjetju AREVA NP, da svoji stranki, podjetju TVO, predlaga financiranje po ugodnejši stopnji in ji s tem ponudi bolj privlačno „celotno ceno“ kot drugi dobavitelji za jedrske elektrarne. V takem primeru bi jamstvo pomenilo korist za podjetje AREVA NP in bi pomenilo izvozno pomoč.
- (79) Vendar pa časovno zaporedje dogodkov, ki so ga navedle francoske oblasti in ki je povzeto v razpredelnici 2, izključuje možnost, da so dobavitelji tekmovali za „celotno ceno“, vključno s financiranjem. TVO je namreč kot prednostnega ponudnika izbral konzorcij AREVA NP/Siemens, še preden se je formalno dogovoril o jamstvu, in veliko pred določitvijo natančne stopnje premije. Drugič, pogodbo o dobavi elektrarne se je formalno podpisalo s konzorcijem AREVA NP/Siemens, preden je bila formalno določena natančna stopnja jamstvene premije. Ta dejstva kažejo, da je TVO izbral konzorcij AREVA NP/Siemens, še preden je poznal natančne stroške jamstva in s tem stroške financiranja projekta.

⁽¹¹⁾ Nobeno od obeh posojil ni zavarovano s kakršnim koli posebnim zavarovanjem. Obe predstavljata negativno jamstvo za podjetje TVO.

⁽¹²⁾ Ker sta tako posojilo z jamstvom kot tudi kredit posojili s spremenljivo obrestno mero, primerjava temelji na rasti po EURIBOR-u in ne na absolutnih obrestnih stopnjah, ki so v vsakem primeru neznane, saj se jih sproti določa v prihodnosti.

- (80) Četudi bi se zadnja sklepna ugotovitev izkazala za napačno in so dobavitelji dejansko tekmovali za „celotno ceno“, je Komisija v odstavku 75 te odločbe že sklenila, da posojilo z jamstvom ni pomenilo cenejšega vira financiranja od drugih virov, ki so bili na voljo podjetju TVO. Ker jamstvo ni vplivalo na zmanjšanje finančnih stroškov podjetja TVO v primerjavi s stroški drugega financiranja, ki jih jamstvo, ki je bilo na voljo, ni pokrilo, to ni zmanjšalo celotne cene ponudbe, ki jo je predložil konzorcij AREVA NP/Siemens, zato njegova ponudba ni bila bolj privlačna.
- (81) Torej je možnost, da je ukrep koristil podjetju AREVA NP, izključiti.
- (82) Ker obstoja koristi, kar je ključni dejavnik za uvrstitev med pomoč, ni bilo mogoče ugotoviti ne za TVO in ne za AREVA NP, je Komisija sprejela odločitev, da jamstvo Coface za posojilo TVO v vrednosti 570 milijonov EUR ni pomenilo državne pomoči.

7 SKLEPNA UGOTOVITEV

- (83) Komisija ugotavlja, da jamstvo, ki ga je Francija dne 25. marca 2004 odobrila prek posrednika, družbe Coface, ne pomeni pomoči –

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Jamstvo, ki ga je Francija odobrila dne 25. marca 2004 v zvezi z gradnjo jedrske elektrarne, ki jo bo za Teollisuuden Voima Oy izvedlo podjetje AREVA NP, ne pomeni pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe.

Člen 2

Ta odločba je naslovljena na Francosko republiko.

V Bruslju, dne 25. septembra 2007

Za Komisijo
Neelie KROES
Članica Komisije